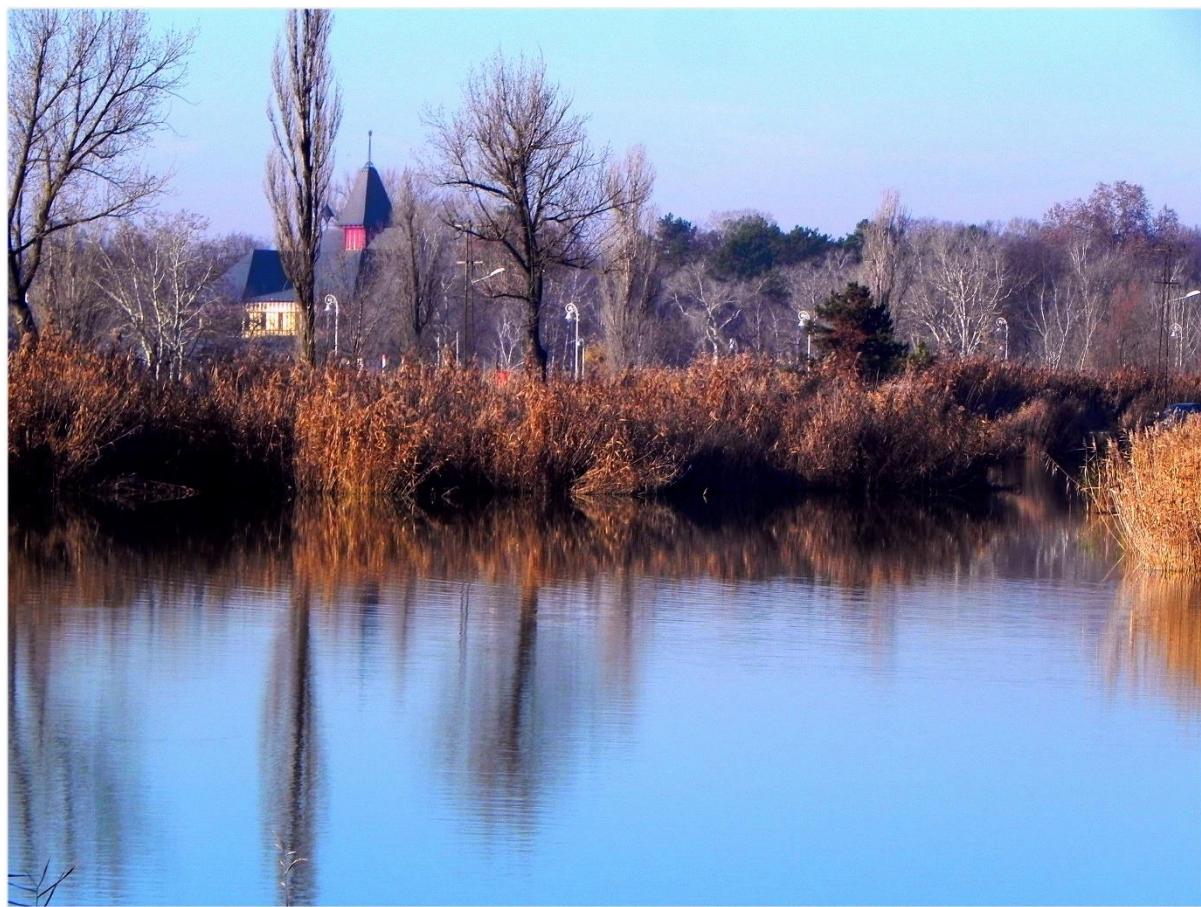

Javno preduzeće
„Palić-Ludaš“

Izveštaj o realizaciji Programa upravljanja Parkom prirode „Palić“ za 2014. godinu

PALIĆ, 2015.

1. UVOD

U skladu sa članom 54 Zakona o zaštiti prirode („Sl. glasnik RS”, br. 36/09, 88/10 i 91/10-ispr.) i članom 10 Odluke o proglašenju zaštićenog područja Park prirode „Palić“ („Službeni list Grada Subotice“ br. 15/13 i 17/13-ispravka), upravljač zaštićenog područja izveštava o realizaciji Godišnjeg programa upravljanja Parkom prirode „Palić“ nadležnu lokalnu samoupravu – Grad Subotici - koja je i donela akt o zaštiti područja.

Osnov za izradu ovog Izveštaja je Odluka proglašenju zaštićenog područja Park prirode „Palić“ („Službeni list Grada Subotice“ br. 15/13 i 17/13-ispravka), a u skladu sa Zakonom o zaštiti prirode, član 54. i Plan upravljanja PP „Palić“ 2014-2023 (saglasnost Skupštine grada Subotice br. I-00-023-24/2014).

2. CILJEVI ZAŠTITE, OČUVANJA, UNAPREĐENJA I ODRŽIVOG KORIŠĆENJA ZAŠTIĆENOG PODRUČJA

Glavni ciljevi i zadaci određeni su Planom upravljanja Parka prirode i prema do sada realizovanim aktivnostima datim u Izveštaju o ostvarenju programa upravljanja PP „Palić“ prethodne godine:

- Nastavak razvijanja baze podataka u funkciji upravljanja, korišćenja i praćenja stanja u cilju definisanja projekata aktivne zaštite i očuvanja zaštićenog područja uz razvijanje GIS kroz projekat Grada Subotica;
- Razvijanje i unapređivanje čuvarske službe;
- Sprovođenje mera aktivne zaštite prirode (staništa sa strogom zaštićenim i zaštićenim vrstama, suzbijanje invazivnih vrsta, korišćenje i upravljanje tršćacima);
- Smanjivanje antropogenog pritiska (kontrola aktivnosti i kretanja u zaštićenom području);
- Unapređenja prirodnih i stvorenih vrednosti (redovne mere nege);
- Praćenja stanja prirodnih i stvorenih vrednosti;
- Razvijanje različitih oblika prezentacije prirodnih vrednosti područja, edukativnih, rekreativnih, eko i etno turističkih sadržaja u cilju razvoja održivog korišćenja i sufinansiranja zaštite prirode;
- Rad na edukaciji lokalnog stanovništva i korisnika zaštićenog područja o značaju očuvanja prirodnih vrednosti i uvođenju održivih vidova korišćenja zaštićenog područja u poljoprivredi i turizmu;
- Uklapanje u mrežu ekoloških koridora i „Natura 2000“;
- Aktivnosti na realizaciji Plana za unapređenje ekološkog stanja Palićkog jezera i njegove okoline.

3. ZAŠTITA, ODRŽAVANJE, PRAĆENJE STANJA I UNAPREĐENJE PRIRODNIH I STVORENIH VREDNOSTI

A. ČUVANJE, ODRŽAVANJE I PREZENTACIJA ZAŠTIĆENOG PODRUČJA

A.1. Čuvanje zaštićenog područja - Čuvarska služba

Čuvanje i nadzor u PP „Palić“ je kontinuirani zadatak u cilju preventivne zaštite prirodnih vrednosti, a u skladu sa članom 109. i 110. Zakona o zaštiti prirode („Sl. glasnik RS”, br. 36/09, 88/10 i 91/10-ispr). Čuvanje je obavljač čuvar zaštićenog područja.

Čuvarska služba je tokom godine u kontinuitetu nadgledala sprovođenje režima zaštite prirodnih vrednosti, namenu i korišćenje površina od strane svih korisnika prostora, kao i posetilaca kroz redovan obilazak područja. Čuvarska služba je kontinuirano izveštavala

stručnu službu kroz terenski dnevnik, a stručna služba je pratila stanje. Tokom godine su podnete tri prijave nadležnoj inspekciji:

- uzoravanje šumskog zemljišta na lokalitetu „Tapšin kanal“ u III stepenu zaštite
- uništavanje cvetne leje u Velikom Parku u III stepenu zaštite
- oštećenje mobilijara Velikog Parka u III stepenu zaštite

A.2. Održavanje zaštićenog područja

A.2.1. Rad stručnih službi na izradi i sprovođenju upravljačkih dokumenata

Stručna služba je tokom godine u kontinuitetu radila na izradi i sprovođenju upravljačkih dokumenata. Izrađena je sledeća planska dokumentacija:

- Plan upravljanja PP „Palić“ za period 2014-2023 (saglasnost Skupštine grada Subotice br. I-00-023-24/2014).
- Izveštaj o ostvarivanju Programa upravljanja za 2014. godinu;
- Program upravljanja za 2015. godinu.

Upravljač je sprovodio i aktivnosti na izradi projektne dokumentacije u vezi sa realizacijom Akcionog plana – Plan za unapređenje ekološkog stanja Palićkog jezera i njegove okoline („Službeni list“ Grada Subotice broj 24, od 15. jula 2014. godine). Izrađen je projekat:

Unapređenje stanja i prezentacije Parka prirode „Palić“, koji je finansiran od strane Pokrajinskog sekretarijata za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životne sredine (Broj ugovora: 130-401-3280/2014-04).

A.2.2. Aktivnosti i radovi na obeležavanju

Tokom godine zaštićeno područje je obeleženo u skladu sa Zakonom i podzakonskim aktima. Izrađeno je i postavljeno 15 tabli sa propisanim sadržajem.

Slika 1. Postavljanje informativnih tabli za obeležavanje Parka prirode „Palić“

Obeležena su i mesta na kojima je dozvoljen ribolov, u skladu sa Odlukom o zaštiti Parka prirode „Palić“ („Službeni list Grada Subotice“ br. 15/13 i 17/13-ispravka). Postavljeno je 12 tabli duž Palićkog i Krvavog jezera.

Slika 2. Postavljanje tabli za obeležavanje ribarskog područja „Palić – Kireš – Ludaš“

A.2.3. i A.2.4. Upravljanje otpadom i održavanje mobilijara

Održavanje javne zelene površine, koju čine parcele pod zaštitom, odvijalo se i 2014. godini po Godišnjem Programu održavanja čistoće na površinama javne namene na zaštićenom području i Godišnjem Programu održavanja javnih zelenih površina na površinama javne namene na zaštićenom području u skladu sa Odlukom o obavljanju komunalnih delatnosti („Sl. list Grada Subotice“ br. 2/2013 i 7/2013). Čuvarska služba je nadzirala aktivnosti, a stručna služba je koordinisala realizaciju programa.

A.3. Prezentacija zaštićenog područja

A.3.1.i A.3.2. Štampanje promotivnog materijala i medijsko predstavljanje

Postavljena je info pano - tabla o prirodnim vrednostima Parka prirode na tri jezika (srpski, mađarski i engleski). Info pano je postavljen kod Velike Terase u Velikom Parku.

Slika 3. Postavljanje info – panoa kod Velike terase

U sklopu projekta „Unapređenje stanja i prezentacije Parka prirode „Palić“, a u skladu sa uslovima zaštite prirode (broj 03-492/3 od 15.04.2014.) odvijale su aktivnosti na uređenje pešačke edukativne staze oko Krvavog (Omladinskog) jezera. Stručna služba je pripremila sadržaj za tri info table (**1. Posetilačka staza „Krvavo jezero“, 2. Ono malo što je ostalo – staništa i biljne vrste, 3. Životinjski svet i ekološki koridori**). Rešenjem o uslovima zaštite prirode definisan je izgled, boja i materijal za informativne table, a na osnovu pomenutog rešenja su određene i lokacije za postavljanje info tabli.

Tokom godine je realizovana i uspešna saradnja kroz logističku podršku u izradi promotivnog-dokumentarnog filma „*Ekološka edukacija stanja zaštićenih prirodnih dobara i šuma*“ (Udruženje „Digitalna regija“).

A.3.3. Zasnivanje i uspostavljanje baze podataka (katastar, GIS i dr.)

Nastavak formiranja baze podataka koja se odnosi na sprovođenje režima i mera zaštite i unapređivanja kroz rad na interaktivnoj bazi podataka za sva zaštićena područja kojima upravlja JP „Palić-Ludas“.

Nastavljeno je razvijanje baze podataka o vlasničkoj i korisničkoj strukturi, kao i o izdatim uslovima zaštite prirode na parcelama u zaštićenom području.

A.3.4. Razvoj naučnih, obrazovnih i kulturnih funkcija zaštićenog područja

Tokom 2014. godine obezbeđena je podrška za nekoliko istraživača koji su obavljali ispitivanja na području PP „Palić“ ispred sledećih institucija i udruženja:

- Poljoprivredni fakultet u Zemunu – *Faktori pogoršanja kvaliteta plitkih panonskih jezera i njihov doprinos ekološkom riziku.*

- Centar za multidisciplinarna istraživanja Beograd – *Metodologija praćenja kvaliteta vode putem pasivnih senzora*

- Udruženje „Protego“ – *Prikupljanje podataka o vodenim mikroinvertebratama, vodozemcima, gmizavcima i vodenim makrofitama.*

- Univerzitet u Novom Sadu, Prirodno-matematički fakultet, Departman za biologiju i ekologiju – Studija stanje makrofitske vegetacije jezera Palić u cilju uspostavljanja osnove za monitoring (u sklopu projekta “Unapređenje stanja i prezentacije Parka prirode „Palić“”).

B. UPRAVLJANJE POSETIOCIMA

B.1. Centri za posetioce

Vizitorski centar Ludaš, smešten u SRP „Ludaško jezero“ je u višenamenskoj funkciji. Pored funkcije radnog prostora Upravljača svih zaštićenih područja u Subotici, ima i funkciju prijema posetilaca.

Tokom 2014. u Centru su se odvijali programi sa školskom omladinom - edukacija o svim zaštićenim područjima kojima upravlja JP „Palić-Ludaš“.

B.2. Štampanje materijala i izrada drugih predmeta koji su u funkciji upravljanja posetiocima.

Tokom godine nije bilo konkretnih aktivnosti na izradi štampanog materijala. Radilo se samo na pripremi sadržaja za portal „ecoVirtour“ – jedinstvena virtualna eko tura kroz zaštićena područja Srbije, koja je namenjena Android telefonima i uređajima. Vodič (na nivou Srbije) se sastoji od internet prezentacije www.serbiaecotour.rs i android aplikacije. Interaktivna platforma Ecovirtour je inicirana od strane Centra za istraživačke i razvojne projekte „EcoDev“, a priprema sadržaja je rađena kroz saradnju sa „Park Palić“ D.O.O.

C. PRAĆENJE I UNAPREĐENJE STANJA ZAŠTIĆENOOG PODRUČJA

C.1. Monitoring

Nastavljen je monitoring staništa strogog zaštićenih vrsta. Praćenje stanja obavljao je čuvan područja prilikom redovnih obilazaka terena i stručni saradnik u sezonskim periodima u skladu sa uslovima zaštite prirode i izveštajima o nadzoru Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode Novi Sad. Pojedine grupe podataka o monitoringu su prikupljane i od istraživača koji rade na terenu. Podaci su se unosili u bazu podataka.

Tokom godine se sa Nacionalnim prakom „Kiškunšag“ iz Mađarske radilo na uspostavljanju uniformnog sistema monitoringa u smislu pojačanog praćenja stanja taksona koji se u Mađarskoj nalaze na listi Natura 2000 vrsta. Utvrđene su značajne vrste koje se nalaze sa obe strane granice i napravljen je plan i dinamika praćenja populacija navedenih vrsta. U Srbiji još uvek ne postoji jedinstvena lista Natura 2000 vrsta, ali mi očekujemo da će veliki broj vrsta koje smo definisali ući na buduću listu. U slučaju da, ipak, neke vrste ne uđu – svakako ćemo imati podatke o vrstama koje se nalaze na listi zaštićenih i strogog zaštićenih vrsta - Pravilniku o proglašenju i zaštiti strogog zaštićenih i zaštićenih divljih vrsta biljaka, životinja i gljiva („Službeni glasnik Republike Srbije“ br. 5/2010 i 47/2011).

Rbr.	Naziv	Narodni naziv (srpski)	Narodni naziv (mađarski)	IUCN
1	<i>Centaurea sadleriana</i>	zečina, kozja brada	sedler imola	
2	<i>Cirsium brachycephalum</i>	kratkoglavčasta palamida	kisfészkkű aszat	Least Concern - LC
3	<i>Plantago schwarzenbergiana</i>	Švarcenbergova bokvica	erdélyi útifű	
	Insecta			
1	<i>Lycaena dispar rutila</i>		nagy tűzlepke	
2	<i>Maculinea (Phengaris) teleius</i>	močvarni mravnik	vérfű-hangyaboglárka	Near Threatened - NT
	Ihtiofauna			
1	<i>Misgurnus fossilis</i>	čikov	réti csík	Least Concern - LC

Batrahoфаuna				
1	<i>Hyla arborea</i>	gatalinka	zöld levelibéka	Least Concern - LC
2	<i>Pelobates fuscus</i>	žaba češnjača	barna ásóbéka	Least Concern - LC
3	<i>Rana dalmatina</i>	šumska žaba	erdei béka	Least Concern - LC
4	<i>Triturus dobrogicus</i>	podunavski mrmoljak	dunai gőte	Near Threatened - NT
Herpetofauna				
1	<i>Emys orbicularis</i>	barska kornjača	mocsári teknős	Lower Risk/near threatened - LR/NT
Ornitofauna				
1	<i>Acrocephalus paludicola</i>	istočni trstenjak	csíkosfejű nádiposzáta	Vulnerable A2c - V
2	<i>Actitis hypoleucos</i>	polojka	billegetőcankó	Least Concern - LC
3	<i>Alauda arvensis</i>	poljska ševa	mezei pacsirta	Least Concern - LC
4	<i>Alcedo atthis</i>	vodomar	jégmadár	Least Concern - LC
5	<i>Anas (Spatula) clypeata</i>	patka kašikara	kanalas réce	Least Concern - LC
6	<i>Anas (Spatula) querquedula</i>	grogotovac	böjtí réce	Least Concern - LC
7	<i>Anthus campestris</i>	stepska trepteljka	parlagi pityer	Least Concern - LC
8	<i>Ardea purpurea</i>	crvena čaplja	vörös gém	Least Concern - LC
9	<i>Ardeola ralloides</i>	žuta čaplja	üstökösgém	Least Concern - LC
10	<i>Athene noctua</i>	kukumavka	kuvik	Least Concern - LC
11	<i>Aythya ferina</i>	riđoglava patka	barátréce	Least Concern - LC
12	<i>Aythya nyroca</i>	patka njorka	cigányréce	Near Threatened - NT
13	<i>Botaurus stellaris</i>	vodeni bik	bölömbika	Least Concern - LC
14	<i>Calidris alpina</i>	severni žalar	havasi partfutó	Least Concern - LC
15	<i>Caprimulgus europaeus</i>	leganj	európai lappantyú	Least Concern - LC
16	<i>Carduelis cannabina</i>	konopljarka	kenderike	Least Concern - LC
17	<i>Chlidonias hybrida</i>	belobrka čigra	fattyúszerkő	Least Concern - LC
18	<i>Chlidonias niger</i>	crna čigra	kormos szerkő	Least Concern - LC
19	<i>Ciconia ciconia</i>	bela roda	fehér gólya	Least Concern - LC
20	<i>Circus aeruginosus</i>	eja močvarica	barna rétihéja	Least Concern - LC
21	<i>Circus pygargus</i>	eja livadarka	hamvas rétihéja	Least Concern - LC
22	<i>Coracias garrulus</i>	modrovrana - zlatovrana	európai szalakóta	Near Threatened - NT
23	<i>Coturnix coturnix</i>	prepelica	fürj	Least Concern - LC
24	<i>Crex crex</i>	prdavac	haris	Least Concern - LC
25	<i>Falco tinnunculus</i>	vetruška	vörös vércse	Least Concern - LC
26	<i>Galerida cristata</i>	ćubasta ševa	búbospacsirta	Least Concern - LC
27	<i>Gallinago gallinago</i>	barska šljuka	sárszalonka	Least Concern - LC
28	<i>Haliaeetus albicilla</i>	belorepan	rétisas	Least Concern - LC
29	<i>Hippolais pallida</i>	sivi voljić	halvány geze	Least Concern - LC
30	<i>Hirundo rustica</i>	seoska lasta	füsti fecske	Least Concern - LC
31	<i>Ixobrychus minutus</i>	čapljica	törpegém	Least Concern - LC
32	<i>Jynx torquilla</i>	vijoglava	nyaktekercs	Least Concern - LC
33	<i>Lanius collurio</i>	rusi svračak	tövisszúró gébics	Least Concern - LC

34	<i>Lanius minor</i>	sivi svračak	kis ōrgébics	Least Concern - LC
35	<i>Limosa limosa</i>	muljača	nagy goda	Near Threatened - NT
36	<i>Lullula arborea</i>	šumska ševa	erdei pacsirta	Least Concern - LC
37	<i>Luscinia svecica</i>	modrovoltka	kékbegy	Least Concern - LC
38	<i>Merops apiaster</i>	pčelarica	gyurgyalag	Least Concern - LC
39	<i>Miliaria calandra</i>	velika strnadica	sordély	Least Concern - LC
40	<i>Muscicapa striata</i>	siva muharica	szürke légykapó	Least Concern - LC
41	<i>Numenius arquata</i>	carska šljuka	nagy póling	Near Threatened - NT
42	<i>Nycticorax nycticorax</i>	gak	bakcsó	Least Concern - LC
43	<i>Oenanthe oenanthe</i>	obična beloguza	hantmadár	Least Concern - LC
44	<i>Otus scops</i>	ćuk	füleskuvik	Least Concern - LC
45	<i>Oxyura leucocephala</i>	plavokljuna patka	kékcsőrű réce	Endangered A2bcde+4bcde
46	<i>Parus cristatus</i>	ćubasta senica	búbos cinege	Least Concern - LC
47	<i>Perdix perdix</i>	jarebica	fogoly	Least Concern - LC
48	<i>Pernis apivorus</i>	osičar	darázsölyv	Least Concern - LC
49	<i>Philomachus pugnax</i>	prudnik ubica	pajzsos cankó	Least Concern - LC
	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	obična crvenperka	kerti rozsdafarkú	Least Concern - LC
51	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	šumski zviždak	sisegő füzike	Least Concern - LC
52	<i>Picus viridis</i>	zelena žuna	zöld küllő	Least Concern - LC
53	<i>Porzana pusilla</i>	barski petlić	törpevízicsibe	Least Concern - LC
54	<i>Riparia riparia</i>	bregunica	partifecske	Least Concern - LC
55	<i>Sterna hirundo</i>	obična čigra	küszvágó csér	Least Concern - LC
56	<i>Streptopelia turtur</i>	grlica	vadgerle	Least Concern - LC
57	<i>Tringa erythropus</i>	mrki prudnik	füstös cankó	Least Concern - LC
58	<i>Tringa glareola</i>	prudnik migavac	réti cankó	Least Concern - LC
59	<i>Tringa totanus</i>	crvenonogi sprudnik	piroslábú cankó	Least Concern - LC
60	<i>Tyto alba</i>	kukuvija	gyöngybagoly	Least Concern - LC
61	<i>Upupa epops</i>	pupavac	búbos banka	Least Concern - LC
62	<i>Vanellus vanellus</i>	vivak	bíbic	Least Concern - LC
Teriofauna				
1	<i>Apodemus agrarius</i>	prugasti miš	pirókegér	Least Concern - LC
2	<i>Cricetus cricetus</i>	hrčak	mezei hörcsög	Least Concern - LC
3	<i>Erinaceus europaeus</i>	jež	európai sün	Least Concern - LC
4	<i>Lutra lutra</i>	vidra	európai vidra	Near Threatened - NT
5	<i>Plecotus austriacus</i>	ljiljak	szürke hosszúfülű-denevér	Least Concern - LC
6	<i>Mustela eversmanii</i>	stepski tvor	molnárgörény	Least Concern - LC

Tabela 1. Taksoni koji će se evidentirati (u smislu praćenja stanja) u PP „Palić“ i NP „Kiškunšag“

C.2. Revitalizacija

U sklopu projekta „Unapredjenje stanja i prezentacije Parka prirode „Palić““ odvijale su se aktivnosti na revitalizaciji značajnih staništa (košenje, čišćenje podrasta, suzbijanje invazivnih vrsta, sadnja autohtonih vrsta), naročito:

- na stepskom ostatku kod južnog kraja nasipa II i III sektora,

- na degradiranoj stepi severozapadno od nasipa III i IV sektora,
- kod trščaka jugoistočno od prethodne lokacije,
- kod Velikog pojila – na površini napuštenog rasadnika,
- na slatini oko Malog pojila,
- i na slatini uz zapadnu obalu IV sektora.

U odnosu na *Plan za unapređenja ekološkog stanja Palićkog jezera i okoline* realizovane su aktivnosti u skladu sa akcionim planom (u sklopu projekta "Unapređenje stanja i prezentacije Parka prirode „Palić“"):

- Formiranju multifunkcionalnog zaštitnog pojasa
 - geodetski premer državnog zemljišta sa utvrđivanjem usurpacije
 - realizovana je izrada Izvođačkog projekta „*Uspostavljanje zaštitnog pojasa (priobalni multifunkcionalni pojasevi i pojasevi visokog zelenila) oko II sektora jezera Palić*“
- Uspostavljanje sistema monitoringa stanja akvatičnih i semiakvatičnih životnih zajednica
 - Izrađena je Studija „*Stanje vodene makrofitske vegetacija jezera Palić u cilju uspostavljanja monitoringa*“

C.3. Mere aktivne zaštite prirode

Sprovođenje mera aktivne zaštite prirode koje se odnosi na zaštitu staništa/vrsta, kao i suzbijanje invazivnih vrsta u programskom periodu, upravljač je realizovao kroz aktivnosti:

- košenje vlažne livade kod kanala Tapša u cilju očuvanja staništa vlažne livade,
- krčenje podrasta invazivnih vrsta na prostoru Velikog parka,
- uklanjanje suvih i oštećenih stabala koja ugrožavaju bezbednost posetilaca parka i okolnog mobilijara i zelenila i uklanjanje stabala zapadnog koprivića (*Celtis occidentalis*) prema uslovima zaštite prirode (broj rešenja 03-1382/2 04.09.2013.),
- praćenje stanja na staništima u II stepenu zaštite i priprema kartiranja, monitoringa i drugih aktivnosti (košenje, čišćenje podrasta, mere održavanja), tekuće održavanje lokaliteta sa slatinskim staništima (košenje, ispaša).

D. UREĐENJE PROSTORA I ODRŽIVO KORIŠĆENJE PRIRODNIH RESURSA

D.1. Izrada prostornih planova

Tokom godine upravljač je učestvovao u pripremi, terenskom obilasku i konsultacijama u izradi PDR (Plana detaljne regulacije) – za deo obalnog pojasa Palićkog jezera (istočna obala). Ovaj plan je u završnoj fazi izrade i donošenja.

Takođe je učestvovano u pripremi i terenskom obilasku sa Zavodom za urbanizam Subotice i Pokrajinskim zavodom za zaštitu prirode, a u vezi sa Planom detaljne regulacije – za deo obalnog pojasa zapad i jug, koji je trenutno u izradi.

D.2. Projekti i radovi na uređenju prostora (izrada i postavljanje mobilijara)

U sklopu projekta „Unapređenje stanja i prezentacije Parka prirode „Palić““, a u skladu sa uslovima zaštite prirode (broj 03-492/3 od 15.04.2014.) odvijale su aktivnosti na uređenje pešačke edukativne staze oko Krvavog (Omladinskog) jezera. Rešenjem o uslovima zaštite prirode definisan je izgled, boja i materijal za klupe, nadstrešnice, kante za otpatke, a na osnovu pomenutog rešenja su definisane i lokacije za postavljanje mobilijara.

D.4. Projekti i programi u oblasti lovstva

U PP „Palić“ je prema Odluci o zaštiti zabranjen lov. Tokom godine su realizovane aktivnosti na edukaciji i obaveštavanju lovaca u vezi sa zabranama lova i ponašanjem u zaštitnoj zoni ovog zaštićenog područja.

D.5. Projekti i programi u oblasti ribarstva

Park prirode „Palić“ je deo ribarskog područja „Palić – Kireš – Ludaš“ i Javno preduzeće „Palić – Ludaš“ je korisnik navedenog ribarskog područja.

Aktivnosti u oblasti ribarstva su se odvijale u skladu sa Godišnjim programom upravljanja ribarskim područjem „Palić-Kireš-Ludaš“ za 2014. godinu.

Pored redovnih aktivnosti (čuvanje ribarskog područja, kontrola ribolovaca, praćenje parametara kvaliteta vode, itd.) tokom leta 2014. godine, u skladu sa Dozvolom za sanacioni izlov ribe (broj: 324-04-13/14-02 od 9. maja 2014. godine) izdatom od strane Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine, na području jezera Palić u okviru Parka prirode „Palić“ (Odluka o proglašenju zaštićenog područja Park prirode „Palić“ – Sl. list Grada Subotice br. 15/13 i 17/13 – ispr.) i Ribarskog područja „Palić – Kireš – Ludaš“ (Odluka o proglašenju ribolovnog područja „Palić – Kireš – Ludaš“, Sednica UO od 16.03.2009.), na osnovu člana 29, stava 3 i 6 Zakona o zaštiti i održivom korišćenju ribljeg fonda („Službeni glasnik Republike Srbije broj 128/2014“), sprovedene su aktivnosti na sanacionom izlovu ribe.

Dana 08. jula 2014. godine se pristupilo obavljanju sanacionog ribolova u ribolovnoj vodi jezera Palić (IV sektor). Lica navedena u Dozvoli su postavili ribarske mreže. Ribarske mreže su pregledane i izvađene iz ribolovne vode dana 09. jula 2014. godine, kada je obavljen i pregled. U toku pregleda iz vode je izvađena riba:

	Naziv vrste (naučni)	Naziv narodni	Broj izvađenih jedinki	Količina (u gramima)
1.	<i>Perca fluviatilis</i> Linné, 1758.	bandar	6	1000
2.	<i>Stizostedion lucioperca</i> Linné, 1758.	smuđ	6	100
3.	<i>Lepomis gibbosus</i> Linné, 1758.	sunčanica	18	2000
4.	<i>Carassius gibelio</i> Bloch, 1782	srebrni karaš	137	11000

Dana 10. jula 2014. godine se pristupilo obavljanju sanacionog ribolova u ribolovnoj vodi jezera Palić (III sektor). Lica navedena u Dozvoli su postavili ribarske mreže. Ribarske mreže su pregledane i izvađene iz ribolovne vode dana 10. jula 2014. godine, kada je obavljen i pregled. U toku pregleda iz vode je izvađena riba:

	Naziv vrste (naučni)	Naziv narodni	Broj izvađenih jedinki	Prosečna težina (u kg)
1.	<i>Carassius gibelio</i> Bloch, 1782	srebrni karaš	380	36

Dana 31. jula 2014. godine u periodu od 11 do 14 časova se pristupilo obavljanju sanacionog ribolova amurskog čebačoka (*Pseudorasbora parva*), sunčanice (*Lepomis gibbosus*) i srebrnog karaša (*Carassius gibelio*) u ribolovnoj vodi jezera Palić (III i IV sektor). Lica navedena u Dozvoli su postavili ribarske mreže. U toku pregleda tokom istog dana iz vode je izvađena sledeća riba:

Rbr.	Naziv vrste (naučni)	Naziv narodni	Broj izvađenih jedinki	Količina (u kg)
1.	<i>Perca fluviatilis</i> Linné, 1758.	bandar	2	
2.	<i>Lepomis gibbosus</i> Linné, 1758.	sunčanica		0,5
3.	<i>Carassius gibelio</i> Bloch, 1782	srebrni karaš		20

Na osnovu podataka ranijih i aktuelnih ispitivanja možemo zaključiti da u Palićkom jezeru po brojnosti i u masenom udelu apsolutno dominira srebrni karaš (alohton - invazivna vrsta), dok su autohtone vrste (šaran, smuđ) zastupljene u maloj količini i javljaju se pojedinačno. Ulovljene jedinke tokom ovih istraživanja su bile lošeg stanja, malog rasta i slabo razvijene, što ukazuje na nepovoljne uslove koje vladaju u jezeru. Sastav i loše fizičko stanje vrsta je pod direktnim uticajem kvaliteta vode i sedimenta, kao i raznovrsnosti staništa i nepostojanja dovoljnog izvora raznovrsne hrane.

U skladu sa novom Odlukom o proglašenju zaštićenog područja Park prirode „Palić“ („Službeni list Grada Subotice“ br. 15/13 i 17/13-ispravka) započeto je usklađivanje aktivnosti sa novom zaštitom na području (delom ribarskog područja) jezero Palić (na površinama na kojima je utvrđen režim zaštite II stepena ograničava se sportski ribolov, na 30 % ukupne dužine linije obale uz ovaj režim i na određene deonice obale u skladu sa prisustvom osetljivih vrsta i stanišnih tipova). Stručna služba upravljača/korisnika ribolovnog područja je pripremila karte i table, i tokom 2014. godine postavljene su iste za obeležavanje mesta za sportski ribolov. Ribocuvarska služba na terenu kontinualno obaveštava ribolovce o prethodno pomenutim promenama.

Tokom godine je realizovano dodatno obeležavanje ribarskog područja „Palić – Kireš – Ludaš“ i to sa pet tabli u okviru SRP „Ludaško jezero“ (Ugovor sa Pokrajinskim sekretarijatom za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životne sredine broj: 130-401-1801/2014-04.)

Aktivnosti na ribarskom području „Palić-Kireš-Ludaš“ su realizovane preko projekta „Sufinansiranje programskih aktivnosti u skladu sa godišnjim programom upravljanja ribarskim područjem „Palić-Kireš-Ludaš““ za 2014. godinu putem ugovora sa Pokrajinskim sekretarijatom za urbanizam, graditeljstvo i zaštitu životne sredine za programske aktivnosti predviđene Godišnjim programom upravljanja ribarskim područjem „Palić-Ludaš-Kireš“ (ugovor br. 130-401-1801/2014-04).

Slika 4. Obeležavanje ribarskog područja „Palić – Kireš - Ludaš – lokaliteti postavljanja tabli

D.6. Projekti i programi u oblasti turizma

Posebnih aktivnosti nije bilo osim saradnje i logističke podrške tokom realizacije raznih turističkih manifestacija na Paliću (Prvomajski uranak, Berbanski dani, Filmski festival Palić, Zlatni kotlić Palića 2014, Palic Music Weekend, Humanitarni teniski turnir „Goodwill“, itd.).

D.7. Projekti i programi u oblasti poljoprivrede

Na teritoriji Parka prirode „Palić“ postoji mala površina pod poljoprivrednim zemljištem koje se obrađuje u skladu sa već definisanim procedurama (košenje livada, rasadnik).

Deo ovih površina je bio predmet izdavanja u zakup tokom poslednje tri godine (uključujući i 2014. godinu). Komisija za izradu Programa uređenja poljoprivrednog zemljišta grada Subotice je u pripremi Programa za ovu godinu koristilo Uslove zaštite prirode pod kojima se državne parcele u PP „Palić“ mogu izdavati (Uslovi zaštite prirode od 2013. godine). Uslovi zaštite prirode čine sastavni deo ugovora o zakupu za parcele u zaštićenim područjima. Ograničenja uslovljena režimom prema Odluci o zaštiti su u zabrani intenziviranja proizvodnje i promene namene, ograničavanje košenja. Košenje livada je kontrolisano u cilju sprovođenja režima (košenje posle završetka cvetanja močvarnih orhideja i dugih strogo zaštićenih i zaštićenih vrsta, ostavljanje pruga – „šavova“, vrsta mehanizacije,) a nadzirana je i ispaša (broj grla po hektaru, kretanje van staništa zaštićenih vrsta u generativnom periodu). Ove aktivnosti su se finansirale kroz ugovor sa Gradom Subotica – ugovori broj: II-00-401-289/2014 i II-00-401-43/2014.

E. OSTALI POSLOVI

E.1. Protivpožarna zaštita i požari

U periodima kada je povećana opasnost od požara bio je pojačan rad čuvarske službe na osmatranju. Tokom godine je evidentirano ukupno četiri požara:

07.03.2014. obala II sektora (II stepen zaštite) – zapaljena trska u kanalu.

11.03.2014. lokalitet *Dimić salaš* – II sektor jezera Palić – južna obala (II stepen zaštite) - 300 m² zapaljena trska.

10.04.2014. obala IV sektor jezera – zapadna obala (III stepen zaštite) - 210 m² - zapaljena trska.

13.05.2014. pojas oko 50 metara uz obalu - II sektor jezera Palić – južni deo (II stepen zaštite) – zapaljena trska.

U svim navedenim slučajevima do požara je došlo prilikom nekontrolisanog paljenja trske. Požari su lokalizovani bez intervencije vatrogasne službe, samo uz obaveštavanje.

E.2. Saradnja sa korisnicima prostora

Nastavljala se stalna saradnja čuvarske i stručne službe sa korisnicima prostora (posetioci, lokalno stanovništvo, ribolovci, vlasnici parcela).

Korisnici prostora Parka prirode ili vlasnici/korisnici parcela obraćali su se Upravljaču – stručnoj službi (usmeno ili pismeno), ili direktno čuvarskoj službi na terenu. Upiti korisnika prostora su razmotreni – dostavljene su im tražene informacije, ili su upućeni na proceduru potraživanja uslova zaštite prirode Pokrajinskog zavoda za zaštitu prirode. Tokom godine je evidentirano preko 30 različitih upita.

IZVORI FINANSIRANJA

Javno preduzeće „Palić-Ludaš“ je upravljač na pet zaštićenih područja u regionu Subotice, a jedno od njih je i PP „Palić“. Sektor zaštite prirode u Javnom preduzeću „Palić-Ludaš“ je organizovan u funkciji obavljanja upravljanja zaštićenim područjima. Stručna služba je zadužena za planiranje, programiranje, praćenje stanja, izveštavanje i nadzor nad radom čuvarske službe. Čuvarska služba obavljala je poslove čuvanja, praćenja stanja.

FINANSIJSKI IZVEŠTAJ Programa upravljanja zaštićenim područjem Park prirode „Palić“ za 2014. godinu – TABELARNI PRIKAZ

I	PRIHODI	
	Izvori prihoda	<i>Iznos u dinarima</i>
1.	Sredstva budžeta Autonomne pokrajine Vojvodine	400.000,00
	3.1. Sufinansiranje programskih aktivnosti u skladu sa Godišnjim programom upravljanja ribarskim područjem "Palić – Kireš – Ludaš"	400.000,00
	Sredstva lokalne samouprave	6.962.500,00
2.	4.1. Grad Subotica – ugovor broj: II-401-638/2014	5.500.000,00
	4.2. Grad Subotica – deo ugovora broj: II-00-401-345/2014	80.000,00
	4.3. Grad Subotica – deo ugovora broj: II-00-401-775/2014	1.250.000,00
	4.3. Grad Subotica – deo ugovora broj: II-00-401-43/2014	132.500,00
	UKUPNO PRIHODI	7.362.500,00
II	RASHODI	
	Vrsta troškova	<i>Iznos u dinarima</i>
	A Čuvanje, održavanje i prezentacija zaštićenog područja	7.362.528,54
	A.1. Čuvarska služba	5.609.323,42
	A.1.1. Bruto zarade čuvara,	3.629.323,42
	A.1.2. Ostali troškovi čuvarske službe (gorivo, dnevnice, službena odeća i obuća, registracija vozila i rezervni delovi,instrumenti i oprema)	1.980.000,00
	A.2. Održavanje	1.653.534,36
A.	A.2.2.Materijalni troškovi održavanja zaštićenog područja obeležavanja i održavanja čistoće	256.000,00
	A.2.3.Rad stručnih službi na izradi i sprovođenju upravljačkih dokumenata	1.397.534,36
	A.3. Prezentacija	99.670,76
	A.3.1. Materijalni troškovi u vezi prezentacije vrednosti i razvoja naučnih, obrazovnih i kulturnih funkcija,	11.998,00
	A.3.2.Nastavak rada na informacionom sistemu/ GIS-a i dr	87.672,76
	UKUPNI RASHODI	7.362.528,54

Aktivnosti koje su realizovane na zaštićenom području kroz Program upravljanja su finansijski iskazane kroz zarade čuvarske i stručne službe zbirno za celu godinu.